Székesfehérvár, 1917. XXIV. évfolyam. 47. szám. Csütörtök, március 1.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:

Helyben:		Vidéken:	
1 hóra	1 K.	1 hóra	1·50 K.
¼ évre	3 K.	¼ évre	4·50 K.
½ évre	6 K.	½ évre	9·— K.
1 évre	12 K.	1 évre	18·— K.

Megjelenik minden hétköznap este 8 órakor.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent István-tér 1.
TELEFON 208.
Egyes szám: 4 fillér.
Hirdetés díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: Baranyay Lajos.

Ki felelős a háboruért?

II.

Az irigyelt milliárdosok. Rotschildék vagyona. A Pesti Hirlap. A leányok kivánatos partieja.

A távoli felelősség azoké, akik az emberek lelkét teljesen a haszon, a jólélés szekerébe fogták.

Kik az igazi nagy emberek? Akiknek legtöbb pénzük van. A Morganek, a Rockfellerek, Carnegiek, Vanderbiltek, Rotschildok, Bleichröderek stb. Morgannek a háboru előtt 20—25 milliárd vagyona volt. Majdnem annyi, mint amennyit Ausztria és Magyarország a háboru alatt hadikölcsön fejében kiizzadtak. Pedig Morgan öreg apja még szegény ember volt. A Rotschild-családnak a háboru előtt 12 milliárd vagyona volt. Ennek a családnak számtalan bankon és pénzintézeten kivül Lancashireben óriási gyapjuszövő telepei vannak, Sheffieldben nagy acélgyárai, Jamaikában kiterjedt ültetvényei, Braziliában mérhetlen erdőségei, Perzsiában szőnyeg, selyem és damasztgyárai, Spanyolországban ólombányái, Délafrikában aranybányái, Ausztráliában egész városai, Ausztria-Magyarországban vasutai, szénbányái és olajgyárai. A párisi Rotschild a legnagyobb francia földbirtokos, akinek 180 ezer hektár földje van, kezében van Franciaország legjobb szőlőtermő vidéke s Párisban több ezer bérpalotája van. Lám! ez az igazi nagyság! És hogyan szerezte Rotschild a vagyonát? Azt mondják, ügyesen spekulált. Például: mikor a török vasutak építéséről volt szó. Az ujságokban nagyszerü hirek jelentek meg a török vasutak kitünő jövedelmezőségéről: Akinek heverő tőkéje van, legjobban teszi, ha török vasuti részvényt vásárol. A szegény emberek hittek a nagyszerü hireknek, előkeresték a keservesen összekuporgatottszázasokat és vettek török vasuti részvényeket. Az ujságok verték a dobot s Rotschild fizette őket. Mikor a részvényekért befolyt a pénz, az árak hirtelen esni kezdtek. Rotschild összevásárolta az olcsó részvényeket s több száz millió hasznot vágott zsebre. Azt az 5—10 milliót, amelyet az ujságok megvesztegetésére kiadott, meg se érezte. Annak az ezer meg ezer tönkrement szegény embernek a keserüségét pláne nem érezte. Ez az üzlet.

Igy lett tizenkétszeresen milliárdos Rotschild.

A Pesti Hirlap Esti levele erre azt irta:

— Az iskolában ne folyton arra tanitsuk gyermekeinket: mi az erény, mit kell és mit nem szabad tenni, hanem, hogy lehet pénzt szerezni. Nem Epaminondas és Mucius Scaevola, nem Hollós Mátyás és Zrinyi Miklós az ifjuság elé állitandó ideálok, hanem a Rotschildok és a Rockefellerek, a petroleum és a vasutkirályok, a modern nagyipar és bankvilág nagystylü rablólovagjai, ezek az eszmények.

Falstaff mondotta: — Becsület? lehet azzal házakat venni, vasutakat épiteni, gyarmatokat szerezni, osztalékot emelni, nektárt és ambróziát és táncoló leányokat kapni? Nem! Akkor hát a becsület olyan, mint a levegő, amellyel nem lehet törődni.

Ennek az uj evangéliumnak egy parancsa van: az üzlet.

Az ember annyit ér, amennyi a zsebében van.

A föld nem előkészitő iskola a túlvilági életre, hanem vadászterület és kizsákmányolási alkalom a rövid vándoruton. A haszon főfeladata az, hogy minél csinosabban kipárnázzuk vele a siralom völgyét. Azért éljen a fényüzés, a kényelem, éljenek a modern fürdőparadicsomok, a világ minden tájáról összehordott csemegeasztalok s a velük megrakott milliárdos asztalok. S mivel az ember nem számolhat örökké, azért üdülésre is szüksége van, azért éljen a sport, éljenek a vigszinházak, az orfeumok, a lófuttatások, a játékbarlangok, az álarcosbálok stb. (Eberle.)

Schäffle mondja — a vagyonszerzésben minden eszköz jóválesz, hacsak fegyházba nem visz.

Amióta pénzen mindent meg lehet szerezni: a báróságot és magas politikai összeköttetést, hirlapi magasztalásokat és dicséretekkel áldozó kritikát, doktori cimet és közszállitásokat, déli gyümölcsöt, perzsa szőnyeget, pezsgőt és női erényt — azóta a pénzszerzés az emberiség legfőbb ideálja és tudománya.

Emerson irja a következőket: Nagyvárosaink lakossága a földi élvezetekért él. Neki Isten, öszszetartás, testvériség nem kell. Nem emberek ezek, hanem lábonjáró éhség és szomjuság, testté vált vágyak és lázas álmok.

S amit a férfiak ideálnak tartanak a vagyonszerzésben, meglepően követi a nővilág, amely az erkölcsi szempontokat kezdi nyügnek nézni s alóla szabadulni akar: a fiatal leányok mintha nem abban látnák az értékűket s nem azzal kelletnék magukat, hogy háziasak és szűziesek, hanem, hogy miként tudnak és mernek bájosan frivolok és kedvesen szemérmetlenek lenni.

Kérdjük: hány leány menne szivesen feleségül egy Rotschildhoz, vagy hozzá hasonló pénzeszsákhoz, mégha tudná is, hogy az vagyonát embertársa százezreinek és millióinak tönkreverése árán szerezte? Hány leány nézné elsősorban a Sziv békéjét, édes nyugalmát nagyobbnak, mint a 40—50 évig tartó fényt, kényelmet és urimódot.

Röviden ismételjük: a világ arra nevel folyton bennünket, hogy az élet értéke a jólét.

A politikai háboru és a buvárhajó harc.

A megrémült Anglia.

Mindenkit mindenekelőtt a tengeralattjáró harc érdekel. A hadjárat e részének legnagyobb szenzációja a Laconia nevü tizennyolcezer tonnás Cunard-gőzös elülyesztése. A németek a nagy amerikai gőzöst Newyork felől jövet előzetes figyelmeztetés nélkül torpedólövéssel elsülyesztették. Hatalmas működést fejtettek ki német torpedók az angol csatornában. Egyes német torpedónaszádok a Themse torkolatába is behatoltak és ott heves tüzérségi harcban elpusztitották az angol torpedórombolókat. Hogy a német torpedók ilyen kőzel juthattak az angol partokhoz és egyes városokban is kárt tehetek, le nem irható pánikot okoz egész Angliában.

Ebben az évben befejezzük a háborut.

Zimmermann német államtitkár egy spanyol ujság előtt nyilatkozott a háboruról. Az államtitkár szerint Németország a kiméletlen buvárhajóharc se 4. döntő határozatban. gitségével még ebben az évben bevégzi a háboruf. Ha Amerika — ugymond az államtitkár — csakugyan a háboru gyors végét akarja, akkor nem volna szabad, hogy Németországot ennek a fegyvernek használatában megakadályozza.

Wilson diktátori hatalmát nem helyeslik.

Londoni jelentés szerint a kongresszus most sem hajlandó arra, hogy az állam ügyeinek kizárólagos vezetését márciustól a kongresszus legközelebbi ülésszakáig, tehát decemberig Wilsonra bizza. A szenátusban egy csoport alakult, amely vonakodik a most beterjesztett törvényjavaslatokat elintézni és arra akarja kényszeriteni Wilsont, hogy hozzá alkalmazkodjék, amint kénytelen lesz a kongresszus március 5-én kezdődő rendkivüli ülésszakán is, mivel a republikáns frakció nem hajlandó Wilsonnal szemben a parlament ellenőrző jogáról lemondani és a jövőben is részt akar venni minden

Tartuffe az álszenteskedő.

Molière-nek, a hires szinműirónak e szinműjének megirásánál bizonyára Wilson féle tulajdonsággal és jellemmel felruházott alak lebeghetett szeme előtt. Mert ha figyelemmel kisérjük Wilson ur ugy egyéni, mint politikai magatartását a háboru kitörése óta és alatt, bőséges bizonyságot adott arról, hogy fenti cimre jogosan rászolgált. Nem kell messzire visszanyulnunk és látni fogjuk, hogy Wilson ur elsőrendü szinészt is háttérbe szoritana kitünő alakitásával. Az első buvárhajó harcok alkalmazásával Anglia sietett az Uniohoz az emberiség nevében tiltakozó jegyzék benyujtásával. Vilson ur sietett ahhoz szintén az emberiség nevében hozzájárulni; közbejárása sikerrel járt, a buvárhajó harc abban marad, az emberiség nevében. Németország kegyelmet adott, mert hitelt adott Wilson ur szavának. Hogyne adott volna, hiszen jól játszotta szerepét. Jött aztán a központi hatalmak béke ajánlata. Nem az emberiség nevében tiltakozik, mert ez már nem vált volna be. Egy még hatalmasabb bizonyitékkal próbálkozik és pedig az igazság nevében próbálja eljátszani hiressé vált szerepét. De a teljes siker eléréséhez jó „statisztákra" van szüksége és segitségül hivja a

Lapunk mai száma március 1—2—3. számokat tartalmazza, ára 8 fillér.

semleges államokat. Ki is osztja szerepüket. És most jön, amire az elkényesztetett, hires színész ez alkalommal, már mint több rutinnel biró színész még jobban játszotta el szerepét. Most pedig a szigoritott buvárhajó harc kitörésekor az eddigi színészi sikereitől felbuzditva ismét a szinpadra lép.

De most már más trükkel. Rosszul számitott. A statisztákat nem vállalták a nekik szánt szerepet. Nem vállalták az emberiség nevében. Most az egyszer tehát rosszul játszotta szerepét, otthon hagyta a „maszkot".

Bukás lesz a vége a befagyott komédiának. *M. K.*

A felmentettek mezőgazdasági munkája.

Megirtuk, hogy a földmivelésügyi miniszter leiratot intézett a hatóságokhoz a tavaszi és nyári mezőgazdasági munkák elvégzéséről. A miniszter leirata szerint a munkálatok elvégezésére a hadbavonult földmivelők egy részét szabadságolni fogják. Minthogy azonban az a munkaerő a legfokozattabb tevékenység mellett sem lesz kielégitő, gondoskodnia kell a hatóságoknak arról, hogy a közerőt a munkákra tervszerüen kirendeljék s a lakosságot kézi és igás szolgáltatására kötelezzék.

A tövény szerint a személyes munkaszolgáltatás korhatárhoz van ugyan szabva, ezt azonban a rendkivüli intézkedésekről szóló törvény értelmében megszüntették és igy erre minden munkaképes egyént kirendelhetnek. A miniszteri rendelet különösen a felmentettekre terjed ki s szóról-szóra a következőket mondja: A személyes szolgáltatások igénylése tekintetében felhivom a figyelmet azokra, akik katonai szolgálat alól felmentést kaptak, mert ezektől méltán meg lehet követelni, hogy saját gazdasági teendőik gyorsabban való elvégezése után erejüket a köztermelés érdekében a hatósági felhivásnak megfelelve sokszoros buzgalommal fordítsák az ország jóvoltára.

A rendelet továbbiakban arról intézkedik, hogy a felmentett és szabadságolt gazdák más földjét is kötelesek megmunkálni.

A hadi özvegyek nyugdijelőlegét ki kell adni.

A pénzügyminiszter rendelete.

Rendkivül nagy fontossággal biró rendeletet bocsátott ki a pénzügyminiszter. A rendelet hivatva van megszüntetni azokat az anomáliákat, amelyek a katonai özvegyi nyugdijak kiadása körül előfordultak. — Egy régebbi rendelet szerint ugyanis a községi elöljáróságok a katonai özvegyeknek a katonai nyugdij folyositásáig a nyugdij egy havi összegét előlegképen folyósitani kötelesek. Egyes péztárak ezt több esetben elmulasztották, s arról a pénzügyminiszter is értesült és kiadta a fentebb jelzett szigoru rendeletet. A rendeletről a hadsegélyezési hivatal következő tájékoztatást adta ki:

A m. kir. pénzügyminisztérium 20000—916. szám alatt elrendelte, hogy a háboru alatt vagy annak következtében elesetteknek, eltünteknek vagy meghaltaknak özvegyei és árvái részére a kir. pénzügyigazgatóság által utalványozandó összegből a községi elöljáróság — városi tanács — a katonai nyugdij folyósitásáig az illető özvegyet vagy árvát meg illető katonai ellátásnak egy egy havi összegét előlegképen folyósitsa.

Különböző panaszokból a pénzügyminiszterium arról győződött meg, hogy egyes községi elöljáróságok — városi tanácsok — csak ritkán élnek ezen felhatalmazással és az egyébként megadható előlegek utalványozását az előlegek kétséges visszafizetése miatt megtagadják.

Hogy ezentul a hadi özvegyek és árvák ne maradjanak a nyugdij megállapitásáig minden támasz nélkül, a pénzügyminiszterium ujból elrendelte, hogy az illető községi elöljáróságok a nyugdijelőleget folyósitsák és egyuttal elrendelte, hogy az elesettek családjai részére a kir. adóhivatalnál utalványozandó özvegyei nyugdij első részletének felvételéről az igényjogosult által kiállitott nyugtán az elöljáróságok szokásos záradékán kivül azt is rávezessék, hogy az illető kapott e nyugdijelőleget és mennyit.

A kath. népszövetségről.

A tagok száma és eloszlása.

1915-ben az évi jelentés a taglétszámnak némi apadásáról volt kénytelen beszámolni. Ezt a tényt nem találtuk aggodalmasnak és nem irtuk a tagok ragaszkodásának rovására. Ellenkezőleg természetesnek vettük a csökkenést, mert hiszen a háborunak a Népszövetségre gyakorolt hatása ebben az évben nyilvánulhatott meg első ször. Az 1914. évi taglétszámot ugyanis a háboru nem alterálhatta, mert kitörésekor a tuggyujtés már be volt fejezve. Az 1915. évi ujraalakulás azonban már a háboru kellő közepén történt, akkor, amikor a háborut kivéve, még minden iránt nagyfoku közöny és bizonyos fásultság mutatkozott. Dacára ennek, igen jelentéktelen (6000) volt a visszaesés. Végül azonban lelkileg is, gazdaságilag is berendezkedtünk a háborura. Megértettük, hogy a fegyveres viaskodás nem foglalhat le minden figyelmet, nem teheti fölöslegessé a magunk teremtette intézményeket és nem engedhető meg, hogy elsőpörje, betemesse a régebben végzett, a jövőt szolgáló kulturmunka nyomait. Ennek a felülkerekedett belátásnak tulajdonitjuk, hogy minden helyiigazgató ujból a régi energiával látott neki a szervezet istápolásának, aminek örvendetes következménye a tagok jelentős — 31.100 fővi — szaporodasá lett. Egy békés esztendő szorgalmas agitációjának is becsületére válnék ez az eredmény

Mivel pedig központi agitációt legalább élőszóval alig folytathatunk, a sikert helyiigazgatóink és csoportvezetőink buzgalmának, a háboru által is erősitett vallásos érzés terjedésének és annak tulaj-

TÁRCA.

Hangverseny a tengeren.

A hatvanas évek vége felé, az első római szerződésem után igen különös körülmények között Malta szigetére kerültem. Már akkor meglehetős nevem volt az olasz énekes világban. Impresszárióm mal ugy állapodtam meg, hogy a tenger e regényes szigetén várom meg a téli szezonra szóló rendelkezéseket. Fogalmam sem volt róla, hogy legközelebb. Madridban Londonban, vagy esetleg Szentpétervárt fog-e énekelni? Őszintén szólva, nem is sokat törődtem vele, annyira megszoktam akkoriban a staggionék kóbor életmódját.

Az érdekes sziget sokszinü lakóival, nemzetközi kalandoraival nagyon lekötötte érdeklődésemet s talán hasszabb ideig is ott maradtam volna, ha impresszárióm, már nem is tudom honnan, a következő táviratott nem küldi a nyakamra: Utazzék a legközélebbi hajóval Gibraltárba, de ne saját neve alatt.

Az inkognitót fontos érdek kö-követeli.

—Micsoda fontos érdek? Bizonyosan az ő speciális érdeke. Ám legyen, felveszem ismét családi nevemet.

Ugyis tettem. Az Ausztriáliából érkező hajó könyvébe Prott Gyula borkereskedőnek irtam be magamat s mint ilyen szivtam az enyhe tengeri levegőt a fedélzeten.

Utazótársaim nagyon vegyes társaságot képeztek, volt köztük arab, hindu, angol, német, spanyol, és portugál. Többnyire kereskedők voltak.

Mindjárt a második nap hallottam, hogy a hajón hangverseny készül az este.

Ez különben legkevésbbé sem szokatlan dolog s nehányban már magam is részt vettem tengeren való koborlásaim alatt.

Nemsokára egyik matróz müsort is kézbesitett, s abból megtudtam, hogy valamelyik vándorkollégám a strettát fogja énekelni Troubadourból.

Tesssék, hát itt is van riválisom. Meg hallgatom, gondolám.

Egy jól szituált borkereskedőnek nem illik magát az ilyesmikből kivonni.

A közös ebédnél mindenki a hangversenyről beszél, midőn egyszerre a rendező, egy német származásu gazdag ausztráliai gyarmatos belép, boszusan jelenti, alig ha lesz valami a koncertből.

— Miért? faggatták mindig oldalról.

— A tenorista beteg.

— Hallatlan. Tengeri betegsége van a szegény ördögnek s az orvos olyan mizerábilisnek jelzi az állapotát, hogy aligha fog egyhamar énekelhetni.

— Hát nincs másik tenorista, tudakolám.

— Más tenorista? Hát mit gondol ön, hogy a tenoristák csak ugy vadon teremnek a hajók fedélzetén? Nagyon furcsa fogalma lehet önnek a tenoristák felől.

— Azt megengedem, válaszolám egy borkereskedőhöz illő szerénységgel, mindazonáltal én hajlandó lennék őt helyettesiteni.

Az ausztráliai gyarmatos végigmért a tekintetével. Meglátszott az arcán, hogy valami gorombaságot szeretne mondani, de türtőztette magát és csak ennyit mondott:

— Ön?

— Igen, ha nincs ellenére.

A biztosság, mellyel szóltam, gondolkodóba ejtette.

— De uram, ön nem tudja, hogy mire vállalkozik.

— Azaz hogy mégis, a stretta eléneklésére.

— Igen, arról van szó. Közönség előtt. Tetszik tudni, hogy mi az? Mindenki önre néz. Hát énekelte ön azt már?

— Oh, igen.

Az ausztráliai ur gondolkozni kezdett. Aztán intett, hogy kövessem. Elmentünk a kajütbe, hol a zongora állott s ő odahivatta a karmestert.

— Mi az, kérdé a karmester.

— Semmi, mondá az ausztráliai, ez az ur énekelni akar ma este. Mert azt hiszi, hogy az csak ugy megy. Ugyan, kérem, hallgassuk meg a hangját, mert végre is nem blamálhatjuk magunkat.

A karmester a zungorához ült s jóakarólag igy szólt:

— Nos, mit akar énekelni, fiatalember?

— Hát például a strettát.

— Troubadourból?

— Igen.

— Hm. Egy kissé merész vállalkozás. Hát van az ön torkában magas C?

— Ha tetszik, cisz-szel is szolgálhatok.

— Ej, haj, azt mindjárt meghalljuk. Csak hozom a zongorakivonatot.

— Ne tessék fáradni, mondám a legszerényebb hangon, majd én magam kisérem magamat.

— Micsoda, hát zongorázni is, tud?

— Egy kissé.

Azzal megütöttem a billentyüket s elfujtam nekik ugy istenigazában a hires áriát, ahogy csak tudtam, nem kiméltem egy csöppöt sem a torkomat, vágtam a C éket, ahogy csak hangomból tellett.

Az ausztráliai ur magánkivül volt örömében.

— Hisz ön egy fenomén!

— Pardon, kérem, én borkereskedő vagyok.

— Csak ugy képzeli, kiáltá a jó ember s hevesen a szivéhez szoritott.

— Megyek mindenkivel tudatni, hogy a koncertet megtartjuk.

Azzal rohant kifelé.

A karmester, ki az egész jelenet alatt erősen fikszirozott, hozzám lépett és igy szólt:

— Uram, ön ép oly kevéssé borkereskedő, mint én. Melyik operánál van?

— De uram . . .

— Hagyjuk. Csak nem gondolja hogy engem is rászed. Hango

FIGYELEM: Március 4-én d. u. 5 órakor nagy népszövetségi értekezlet.
Előadók: Haller István országgyülési képviselő és dr. Vass József
HELY: Távirda-utca 6. főiskolai kollégiumi igazgató.

donitjuk, hogy a *magasabb rendü, az irásos kapacitációra is mindjobban megérik népünk.* Ebben pedig a kilenc éves népszövetségi munka egyik kedvező eredményét látjuk. Nagy tömeggel sikerült immár megkedveltetni a leghatékonyabb kulturtényezőt: a nyomtatott betüt. A tagszaporulatban egyben a legelismerőbb kritikaját látjuk a Népszövetségnek a háboru alatt folytatott tevékenységével szemben.

A legnagyobb a tagok száma absolute is és a katholikusok százalékában is a Duna jubb partján 103.406. Ez az országnak nemcsak legkatholikusabb, hanem egyszersmind legkulturáltabb része (itt a legmagasabb az irni-olvasni-tudók százaléka, t. i. 81.8 százalék) és igy természetesen a szerveszkedésre és továbbművelődésre is a leghajlamosabb. A katholikus mozgalmaknak ez a vidék volt mindig a legjobb hadikiegészitő területe. Viszont a legnagyobb volt a tagszaporulat a Duna-Tisza közén, tehát a Nagy Magyar alföldön, amelynek jóravaló népe szomjazza az intenzivebb életét és megértéssel fogadja mindenütt kezdeményezést. Itt a tagok száma a mult évben 67.056 volt.

— **Ön is, katholikus:** Önnek is a magyar katholikusok szervezett nagy táborában, a kath. Népszövetségben a helye. Jelentkezzék személyesen vagy egy levelező lapon e cimen: Népszövetségi iroda, Szent Istvántér 1.

venni, összekötni, kitartani csak tanult énekes tud. Mondhatom, jó mestere volt, gratulálok. A többi nem tartozik rám. Isten önnel, a viszontlátásig!

Nos, este énekeltem. A rendező már előre ugy feltüzelte a közönséget, a hajónépet, hogy nem volt szükségem klakőrökre. Elénekeltettek velem vagy hat énekszámot s mind megujráztatták.

Másnap többen, művészi sikereim folytán, megigérték, hogy bort vásárolnak tőlem. Megkértek, hogy küldjek nekik árjegyzéket. Ausztráliai barátom pedig felszólitott, hogy ha valamikor arra vetődöm, nehogy elkerüljem a háza tájékát.

Szóval, nagyan meglehettem elégedve ugyis mint borkereskedő ugyis mint tenorsta a sikerrel.

Egy ur pláne igy szólt kozzám.

— Tudja, én tavaly Milánóban hallottam egy tenoristát. Ép ugy nézett ki mint ön.

Talán még csinosabb fiu volt.

— Ah! És hogy hitták?

— Várjon csak, ahá tudom. Perotti. Szakasztottan olyan hangja volt, mint önnek. De nem, az öné még szebb.

Lehetett-e rá neheztelnem? Én csinosabb voltam, mint nekem.

Ezekkel a bókokkal akármelyik tenorista beérheti.

HIREK.

— **Nincs villany.** Szerdán este ujból sötétségben volt Székesfehérvár a szénhiány miatt. Igy tehát a Fejérmegyei Napló sem tudott megjelenni az áramhiány miatt. Szokásunkhoz hiven azért elkészitettük s várjuk a szén megérkezését. Remélhetőleg holnap már ismét fényeskedik Phoebusz.

— **Hajós József a Szent Tamás társaságban.** Az Aquinói Szent Tamás társaság március hó 7-én, szerdán, Aquinói Szt. Tamás ünnepén, este fél 6 órakor a központi papnevelő intézet disztermében (IV., Papnevelde-utca 7 sz.) vádője dr. Prohászka Ottokár megyéspüspök elnöklete alatt rendes évi közgyülését tartja a következő tárgysorozattal: 1 Elnöki megnyitó. Tartja: Dr. Prohászka Ottokár. 2. Alelnöki jelentés. 3. Titkári és pénztárosi jelentés. 4. A számvizsgáló bizottság jelentése. 5. Tisztujitás. 6. Uj rendes tagok választása. 7. Hajós rendes tag felolvasása: A legfőbb Hadur a háborukban, vagyis filozófiai bebizonyitása annak, hogy Isten természetes eszközökkel irányitja a történelmet. Hajós József, a természettudományok egyik országos hirü, kiváló művelője s már több nagyobb könyve jelent meg e szakirodalomban. A Fejérmegyei Naplónak belső munkatársa e nagytudásu pap s olvasóközönségüknek csaknem minden héten élvezheti gyönyörü irásait lapunk tárcarovatában.

— **A legszebb „babák."** A Pro Patria szinházi ünnepélyének egyik kedves és igazán jól sikerült programmja a szépségverseny volt s az közel 600 koronát jövedelmezett. A szépségverseny szokatlan érdeklődés mellett folyt le s általános közmegelégedésre a következő eredménnyel végződött: A táncos babák között az elsők gróf Széchényi Sári és Lauschmann Márta lettek 610—610 szavazattal. Ők ketten a legnagyobb sikeraratók. A harmadik győztes Hübner Marietta lett szintén sok-sok szavazattal. A táncos babák közül szavazatot kapott ezenkivül még a kis Wertheim Mancika is. A porcellán babáknál a fögyőztes Palotai Lili lett 420 szavazattal. A második győztesek Körmendy Márta és Rákossy Elli. A harmadik győztesek gróf Széchenyi Irma és Márta, Hübner Aliz és Balassa Manci. A játékbabáknál az első győztes Kégl Baba lett, a második győztesek Reich Bözsi és Csöppenszky Idus. Mondanunk sem kell, hogy a helyes babagyáros, Szepessy Karola is sok szavazatot kapott, ő azonban nem vett részt babáinak versenyében.

— **Megnyilnak a városi iskolák.** A tüzelőhiány miatt bezárt városi iskolákat március 5 én ujból megnyitják és hétfőtől kezdve az előadásokat rendesen megtartják.

— **Sebesültek érkeztek.** Tegnap este 310 sebesült harcos érkezett Lublinból és a székesfehérvári hadikórházakban helyezték el őket.

— **Élelmiszerhamisitók a rendőrségen.** A lelketlen és telhetetlen pénzvágy ismét többeket élelmiszer hamisitásra vitt rá, a rendőrség azonban nagyon helyesen, példásan megbüntette őket. Egy kis elzárást sem kell az ilyenektől sajnálni, mert csakis a kegyetlen drákói szigortól várhatunk némi javulást. Az elitéltek a következők: Mohai Ferencné pék élvezhetetlen kedyeret szállitott a Szent György kórház betegeinek. 100 korona pénzbüntetést kapott. Kis István paprikakereskedő buzalisztből és vörös kátrányból készült paprika kilóját 30 koronáért árusitotta. 500 koronára büntették és büntetését hirlapokban közzé kell tennie. Jungbluth Istvánné 13 százalékban vizezte a tejet, 200 koronára itélték, az itéletet hirlapokban is közzé kell tennie. Boda Jánosné 20 százalékos vizes tejet árult, 500 K pénzbüntetést kapott. Az itéletet szintén tartozik hirlapilag közzétenni.

— **Lopás a pályaudvaron.** A déli vasut állomás fütőházában a főnökség irodájából 200 koronát elloptak. A tolvaj, hogy magáról elterelje a figyelmet, ugy törte be az ablakot, a vizsgálat azonban megállapitotta, hogy az ablakbetörés az irodában történt. A tolvajnak valami alkalmazott felének kellet lenni. Ertékes ruhák is voltak az irodában és azt nem vitte el. A rendőrség a nyomozást megkezdette.

— **Hazamennek a menekültek.** Március 2-án 9 óra 53 perckor 40 menekült tér vissza Székesfehérvárról Brassóba és Székely udvarhelyre. A szükséges elő-készületeket a hatóság megtette.

— **Rabok a mezőgazdaságban.** Az igazságügyi miniszteri államtitkár kijelentése szerint jelenleg ötezer rab dolgozik a mezőgazdaságban és ezek közül csak hatvan szökött meg, de nagyrészét is elfogták, a rabok munkabéréből 90 fillért kap az állam naponként és igy eddig 1 millió 250 ezer koronát vett be a kincstár a rabok mezőgazdasági munkájából.

— **Lopott az alkalmazott** Kaviák Ignácné Haltéri rubakereskedőtől Fülöp Ferenc alkalmazottja 220 korona értékü fehérnemüt ellopott. A rendőrségen a tettest előállitották.

— **A meghamvazott baka.** Most hamvazó szerdán történt az eset nemes városunk legészakibb templomában. K. százados a korai reggeli órákban testedző sétájára indult és rendes szokása szerint be szokott nézni a templomba is egy miatyánkra. A hideg valóságos jégpáncélt fagyasztott a földre s a derék százados megcsuszván, a milyen hosszu, végignyujtózott a jeges talajon. Épen a templom előtt. A hivek akkor szállingóztak kifelé s egy öreg anyóka éppen tanuja volt a szörnyű esetnek. Látva a százados éktelen haragját s a kitörni készülő vihart, könyörgőre fogta a dolgot:

— Tiszt ur! — Kérem — csak káromkodni ne tessék itt a templom előtt, ne bántsa meg a jó Istent ebben a keserves világban, aztán ha meghallja a plebános urunk, mit szólna hozzá. Inkább menjen be a tiszt ur a templomba, éppen most hamvaznak. Jó lesz a tiszt urnak is ebben szomoru világban, hogy a jó Isten megbocsássa a büneit.

A tiszt ur meglepődve nézett az öreg nénire, a ki olyan szivhezszólóan könyörgött neki, mintha az édesanyja volna. Jól esett neki, hogy olyan nagyon szereti a templomot és féltve őrzi az Isten dicsőségét.

— Igaza van körösztanyám! bizony igaza van. Hát most hamvaznak? No jó! bemegyek a templomba és meghamvaztatom magamat én is. Hiszen szeretem én a jó Istent, ha némelykor nem ugy jár is a szám. Szépen bement a templomba, letérdelt és a pap a gyarló homlokára hintette a szent hamut:

— Emlékezzél ember, hogy por vagy és porrá válsz!

Imádkozgatott annak rendje és módja szerint, aztán kijött a templomból.

Alig lép ki, egy baka a templom előtt ugy végigvágódott a fagyon, hogy a lába is az égnek állt. Nyomban káromkodni kezdett, a mint azt a bakavilágban tanulta, K. százados hozzámegy és atyai szelidséggel megfogja a kezét.

Édes fiam, már miért káromlod azt a jó Istent, aki értünk meghalt a keresztfán. Hiszen keresztény ember vagy, hát hogy tudsz ilyet tenni itt a templom előtt. Gyere, édes fiam! gyere be a templomba és hamvazkodjál meg, hogy a jó Jézus megbocsássa a szörnyű bünödet.

— Jelentem alássan . . . vágott közbe a baka.

— Ne jelents édes fiam semmit, hanem gyere és hamvazkodjál meg. Ha nem tudod merre van, vagy hogyan kell, hát én majd meg-

Blous ujdonságok!
Crep, Grenadin, Voal, Selyem, Japonais Crepp de chine és fehér kézzel himzettekben nagy választék
Vermes áruházában.

mutatom. Azzal szépen karonfogta a bakát, bevezette a templomba, lenyomta a márvány lépcsőre, jött a pap és annak rendje-módja szerint meghamvazta a bámuló bakát:

— Emlékezzél meg ember, hogy por vagy és porrá leszel.

Aztán szépen kivezette a templomból s az ajtó előtt szép és istenes oktatást adott neki a káromkodás rút és istentelen mivoltáról, amellyel sok gyarló ember sokszor megbántja a jó Istent.

— De most jól tettél édes fiam, szépen meghamvazkodtál s a jó Isten megbocsátja a vétkeidet. Rád fér édes fiam.

A baka végre szóhoz jutott a kenetteljes oktatás áradozásától és ki tudta vágni, amit már előbb is mindenáron mondani akart.

— Igenis jelentem alássan — ámbár hogy én kálomista vagyok.

— Nem baj édes fiam! nem tehetsz te róla, mondá kenetteljesen a százados. A kálomistákért is meghalt a jó Jézus Krisztus. Aztán jó lesz, ha a jó Isten lemossa a lelkedről azt a sok káromkodást.

— **Értesítés.** Az ipariskolai tanítás megkezdésére vonatkozólag az iparosmestereket csak a közelebbi napokban tudom biztos adattal tájékoztatni. Az ipariskolai igazgató.

— **Bankadományok.** A szent Imre ovodának a pénzintézetek a következő adományokat adtak: a Székesfehérvári Takarékpénztár 60 K, Fejérmegyei Takarékpénztár 60 K, Székesfehérvári Kereskedelmi Bank 40 K, ez adományokért az elnökség ezuton mond köszönetet. A tüzoltók és mentők egyesületének pedig a következő adományokat adták: Székesfehérvári Takarékpénztár 100 K, Fejérmegyei Takarékpénztár 50 K, Kereskedelmi Bank 60 K, Reich Miklós 30 K.

— **Elviszik a naplopókat.** Sofia megnyugtatóbb, üdvösebb és igazságosabb rendeletet nem adott ki a magyar kormány, mint a legutóbbi honvédelmi rendelet, amely a katonai ügyosztályokat arra utasitja, hogy az összes munkanélkülieket összeirják és jegyzékbe foglalva terjesztik a népfölkelő parancsnoksághoz. Manapság senki sem lophatja a napot és nem élhet dologtalanul s akik eddig igy éltek, a hadiüzemekbe fogják alkalmazni.

— **Az ajtóveretek rekvirálása.** A hivatalos lap a honvédelmi miniszter rendeletét közli, melynek értelmében hadicélokra igénybevetnék jelentik ki az épületek és kerítések ajtóira és kapuira felszerelt sárgarézből, vörösrézből, bronzból vagy vörösfémből készült kilincseket, gombokat, kilincsrózsákat, kulcslyukfedőket, pajzsakat, ajtófogantyukat. A kormány a rekvirálás alkalmával vállalkozókat biz meg, hogy leszerelt réztárgyakat más anyagból való veretekkel kicseréljék.

— **Rémközpont.** Eddig csaknem minden központról az voit a véleményünk, hogy azok rémes dolgokat müvelnek. Most kiderül azután, hogy nem helyesen itéltük meg a központokat mivel mint „A Aözpont" cimü ujság irja, van egy „Rémközpont" is. A Romániában érdekelt magyar iparosok és kereskedők központját neveszték igy el. A Rémközpont elnöke Weisz Fülöp és Vágó József főtitkár, leutaztak a meghódított Romániába, hogy egyfelől közvetlenül is tájékozást szerezzenek kihelyezéseink állapotáról, másfelől tárgyalásokat folytassanak a Romániában müködő katonai hatóságokkal a hitelező érdekeinek megóvása céljából foganatositandó intézkedések felől. A kiküldöttek most tértek vissza utjukról, mindenütt igen szives fogadtatásban részesültek. Több napot töltöttek Bukarestben is, s ott beható és eredményes tárgyalásokat folytattak az illetékes hatóságokkal abban az irányban, hogy a Romániában kihelyezett magyar pénzeket megmentsék. Ilyen szempontból nézve az ügyet ugy látszik, hogy éppen a Rémközpont nem oly rémes, mint a többi.

— **Megszigoritják a fémbeszolgáltatást.** A fémbeszolgáltatás és a fémkészletek gyorsabb mobilizálása érdekében nagy fontosságu értekezlet volt a napokban a hadügyminisztériumban, amelynek határozatai a nagy közönséget a gyárakat, a műhelyeket stb. igen közelről érdekelhetik. Ezen az ülésen ugyanis elhatározták, hogy egy egészen rövid határidőt engedélyezenek azok számára, akik bármely okból késedelmeztek a fémek beszolgáltatásával. Ezen terminus alatt még büntetés nélkül lehet a fémeket beszolgáltatni, és az ellenértéket készpénzben kapja kézhez a késedelmező beváltó, ha fémtárgyait a fémbeváltóknál e terminuson belül önként beszolgáltatja. Egyátal intézkedés történt aziránt is, hogy az országban mindenütt ellenőrző bizottságok állitassanak fel, amelyek a legmeszebmenő jogokkal lesznek felruházva és házról-házra járva fogják ellenőrizni minden eldugott, félreeső helyen külön utasitás, esetleg feljelentés alapján, hogy a munciógyártás céljaira beszolgátatta e mindenki az arra kötelezet fémkészletét. Akinél az önkéntes beszolgáltatásra adott ezen végső terminus után eldugott, be nem szolgáltatott fémre bukkannak az nemcsak, hogy semmit sem kap fémkészletéért — mert az ilyen esetben elkobozzák — hanem még kihágás esetén vétségbe ütköző cselekedetéért külön meg is lesz büntetve.

— **A tej árát országosan maximálják.** Az országos közélelmezési hivatalban, mint már jelentettük, a tejárak országos maximálását tervezték. A közélelmezési tanács tegnapi ülésében hozzájárult a tej országos maximálásához és elfogadta a közélelmezési hivatal erre vonatkozó részletes javaslatát. A tejárak országos megállapitását fokozatosan a termelőknél és a kisebb vidéki városokban kezdik. A városok népességének arányához mérten emelkednek az árak. Legnagyobb ára lesz a tejnek Budapesten, lényegesen nagyobb, mint most. Hogy az emelés milyen értékü lesz, azt miniszztertanács fogja eldönteni.

— **Köszönetnyilvánitás.** Mindazoknak, kik szeretett, felejthetlen hitvestársam, Tréger Erzsébet elhunyta alkalmával bármi módon részvétüknek kifejezést adtak s a végső tisztelet megadásánál jelen voltak s ezzel a veszteség feletti fájdalmat enyhitették, szivből leghálásabb köszönetet mondok. Ünnep József, Sár-utca 50.

— **Akik bejárónőket** keresnek, forduljanak a Hadsegélyzőhöz, Kossuth-utca 1. sz. földszint.

— **A magyarokat gyalázta.** Steigerwald Ferenc bádogos, Olaj utcai lakos a vasutállomáson cseh katonák előtt a magyarokat gyalázta. A felháboritó dolgot többen hallották és feljelentést tettek ellene. Steigerwald bizonyára holmi „ittassággal" fogja majd magát a biróság előtt védeni, reméljük azonban, hogy nem veszik figyelembe s keserűen fog bünhődni felháboritó botrányáért.

— **Bojtorján hajszesz** korpásodás, hajhullás ellen; üvegje 1 korona, 30 fillér. Kapható **Szűcs Róbert** gyógyszertárában?

Köhögés ellen kitünően bevált háziszer dr. Störk-pasztilla. Egy doboz ára 60 filler. Kapható Szűts Róbert városháztéri Magyar Korona gyógyszertárában.

SZINHÁZ.

Csárdáskirálynő. Alapos beharangozás előzte meg a gyönyörü Kálmán-muzsikáju Csárdáskirálynő nagystilü operettet, minden várakozást felülmult azonban a bemutató. Fodor Oszkár ez idén már sok érdemet szerzett kifogástalan, minden tekintetben helytálló előadásaival, a Csárdáskirálynő bemutatóját azonban valamennyi fölé helyezheti. Ugyanezt modjuk az egész operett személyzetről, a Csárdáskirálynőben rekordiroznak. Csupa hangulat a szinpad, a darabnak legkisebb jelenete is. Ami az előadás pénzügyi oldalait illeti, értjük alatta a szép uj diszleteket, pompás kiállitást, szép ruhákat, azok sok izlésről és áldozatkészségről beszélnek. A muzsika elsőrendü. Andor Zsigmond a katonazenekarral valósággal excellál. A táncokról is ezt kell mondanunk és szerencséjük a szineszeknek, hogy záróra van, mert különben éjfélig sem tudnák befejezni a darabot a sok ujrázás miatt. A közönség közül ugy látszik még igen sokan nem tudják a szinházi 10 órai zárórát, mert valósággal erőszakoskodnak az ujrázások miatt. Vida llus az est központja a magyszerü cimszerepben s pompás alakitást produkál. Szépen énekel, táncol, szerepének minden részét művészettel dolgozza ki. Ezt kell mondanunk Falussy Istvánról is, sok érdemei mellé a Csárdáskirálynőben még ujabbakat fog szerezni. Váradi sok humort vegyit szerepébe, tánca szinte ördöngös produkció. A derüs hangulat ébrentartója Gulyás is, amilyen jó rendező, oly ügyes szinész is feleségével Székely Renével együtt. Koronkay a tőle megszokott bájossággal illeszkedik bele a darabba, szép hangjában ismét részünk volt. Pesti Kálmánt is külön kell megemlitenünk. A Csárdáskirálynőnek Mágnás Miska sikerét a köbre emelve reméljük.

APRÓHIRDETÉSEK.

Elveszett. Hétfőn a szinházban vagy a Fő utca keleti oldal, püspök kert, Kégl György-utca keleti oldalán egy fillér nagyságu arany csatt. Kérik a megtalálót, hogy jutalom ellenében Budai-ut 23. sz. alatt adja át.

Fabódék, mindenféle célra alkalmasak és két kocsi eladó, Királykut-utca 11.

Fenyő alágyujtóla kötegekben kapható Róth Jakab fakereskedőnél, Széchenyi-utca 81. b.

Kitünő cimbalom eladó. Ferenc József-tér 7. szám.

Kifutófiuk felvétetnek Knazovitzky divatáruházában.

10 kocsi trágya eladó. Sütő utca 14. sz.

Kárpitos kárpitos munkát legszebbet és legolcsóbbat *Márton Károlynál* rendelhetünk. Bank utca 6 szám alatt.

— **Jó keresethez** juthat, aki a Fejérmegyei Napló és az Uj Lap utcai elárusitásával foglalkozik. Jelentkezőket a kiadóhivatal felveszi. Jelentkezni a délutáni órákban lehet.

Alkalmas könyv-ajándékok.

a Szociális Missziótársulat kiadásában megjelent:

Prohászka püspök „Elmélkedések az Evangéliumról" cimü münek bővitett és 10 kisalaku kötetre osztott kiadása.

1. Roráte coeli vászonkötésben 2·— K.
2. Gloria in Exelsis vászonkötésben 2·— K
3. Jordán partjától Táborhegyig 3·— K
4. Táborhegytől Bethániáig 2·20 K
5. Bethániától a Golgotháig 2·— K
6. A keresztfa alatt 2.— K
7. A feltámadott nyomában 2·40 K
8. A Szépszeretet Anyja 2·— K
9. A pünkösdi lélek 1·60 K
10. A tulvilág tornácaiban 1·40 K

Januártól kezdődőleg tekintettel a felemelt nyomdaárakra könyveink árát 20 százalékkal felemeljük.

Itt jelent meg Foerster tanár alant felsorolt 2 világhirü müve:

Az élet müvészete kötve 4·40 K
„ „ „ füzve 3·— K
Élet és jellem „ 3·20 K
„ „ „ kötve 4·50 K

Kapható a Szociális Missziótársulat kiadóhivatalában (V.. Gizella tér 3.) és minden nagyobb könyvkereskedésben.

UJ LAP

pártokon felül álló keresztény-szociális irányu politikai napilap, amely az egész országban elterjedt és mindennap képekkel jelenik meg, 8 oldal tartalommal, amelyben minden hirt hoz röviden, fölösleges szószaporitás nélkül.

UJ LAP a keresztény magyar népnek és társadalomnak minden erkölcsi és gazdasági érdekét felkarolja és védi anélkül, hogy a jogos tekintélyt megsértené. A politikája hazafias és magyar, anélkül, hogy tulhangos, de üres szólamokkal dolgozna.

UJ LAP független lap, amely semmiféle érdekcsoportnak szekerét nem tolja. Az erkölcstelenséget és visszaélést ostorozza, de nem izgaosztálygyülöletre. A szociális és gazdasági bajokat a keresztény világnézet elvei szerint akarja megoldani, **UJ LAP** valamennyi előfizetőjének és olvasójának minden ügyben teljesen dijtalanul ad tanácsot, felvilágositást és utbaigazitást és minden nap az üzletekben és a Fejérmegyei Napló árusitóinál 4 fillérért kapható.

Nyomta az Egyházmegyei Könyvnyomda Székesfehérvárott.

Ki felelős a háboruért?

III.

Heine látogatása a Rotschildoknál. A francia politikusok a pénz rabszolgái. Mit mond Anatole France. Mosziö 18 percent.

Heine regényszerüen irja le a börzekirályok mindenhatóságát. Egy Hirsch nevü lutrijegyszedő fürdőszolga és tyukszem vágó látogatást tett Rotschildnál:

— Abban a szerencsében részesültem, hogy Rotschild báró tyukszemét vághattam. A báró szobájában történt. Rotschild zöldszinü bársonyszéken ült, mint valami trónon, körülötte udvaroncai állottak, akiknek parancsokat osztogatott és közbe stafétákat küldött az összes királyokhoz. En eközben elgondolkoztam, hogy most annak az embernek a lábát tartom a kezemben, aki viszont az egész világot a kezében tartja. Elgondolkoztam, hogy milyen fontos személy vagyok én most. Ha én ebbe az emberbe erősebben belevágnék, akkor ő rosszkedvü lenne s a királyok fejét vágná meg felülről. Mennyi volt ott az arany, ezüst és gyémánt. Mennyi csillag és rendjel. A sólyomrend, az oroszlánrend, a sasrend, még az egészen kis gyermeknek is elefántrendjele volt. A gyermekek nagyszerüen voltak álarcozva és kölcsönt játszottak. Valamennyi királynak volt öltözve koronával a fején, egy nagyobb fiu pedig ugy volt öltözve, mint az öreg Rotschild Náthán öltözik. Nagyszerüen csinálta, két kezét a nadrágzsebébe dugta és pénzt csörgetett. Rosszkedvüen rázogatta a fejét, ha valamelyik kis király pénzt kért tőle. Csak egy kis fiut cirógatott és becézett nagyon, aki fehér liliomdiszes kabátban és vörös nadrágban járt.

— Te vagy az én örömöm, az én kedvencem, az én gyönyörüségem. Csak a német Michelt nem szeretem, az bolond, annak nem adok semmit kölcsön.

Mondhatom, nagyszerüen játszott, különösen, mikor a fehér atlaszos és nagy ezüstliliomos kövérgyereket járni tanitotta.

— Na! te csak viselkedjél jól és jól táplálkozzál és vigyázz, nehogy megint elkergessenek.

Heinenek erről a meséjéről azt irja Eberle, hogy több kötet igazságot tartalmaz, mint száz kötet történelem. Hiszen a lényeg egy, a pénzemberek lettek Európa politikájának láthatatlan urai. Ők igazgatják a mindenhatónak látszó miniszereket, akik ezeknek a nagy uraknak egyszerü szolgái. Kifelé megmarad a régi kép. A királyoknak vannak felségjogaik, a diplomaták jegyzéket küldenek, a polgárok „szabadon" választanak képviselőket, a képviselőkből lesznek „felelős" ministerek, a fejedelmek látogatják egymást, a képviselők vitatkoznak, tenniök azonban az kell, amit a pénzemberek parancsolnak.

A franciák legnagyobb politikusai, amint Faguet a Le culte de l'incompetence cimü müvében irja — Clémencau, Deschanel, Waldeck-Rousseau, Millerand, Poincare vagy egészen bankemberek, vagy pedig a bankemberek lepénzelt ügynökei.

— A parlamentizmus Franciaországban egyszerü spanyolfal — irja Spahn — amelyre a nagytőkének szüksége van jómaga és a nép közt, azért, hogy mögötte a népet sohasem hal lott módon kizsákmányolja. Ami a francia államgépezet körül él és érvényesül, az mind a nagytőkétől függ. Az állami hivatalnoknak nincs hőbb vágya, mint hogy egyszer valami fényesen fizetett állást kapjon valamelyik nagybanknál. Hogyne kedvezne az ilyen hivatalnok a nagytőke urainak.

A tudományos nemzetgazdaságtan Franciaországban ma már csak olyan tanokat hirdet, amelyek a nagyvállalatoknak kedveznek. A nagyvállalatok miért ne fizetnék meg az ilyen alkalmazkodó tanárokat.

A parlament és a sajtó teljesen eladta magát a börzének.

Anatole France a legdivatosabb francia iró azzal vádolja hazáját, hogy Franciaország nem köztársaság többé, hanem bankállam, hogy nem az elnök, a miniszterek és képviselőház kormányozzák, hanem a pénzintézetek. Az egyik ilyen hitelintézetről már a 90 es években megirta az egyik politikus, hogy a francia köztársaság összes miniszterei kezdve Thierstől a Rotschild-világbank alattvalói voltak. Ez a bankház uralkodik a francia bank felett, mely az ország gazdasági életét irányitja; ez dönt az összes politikai kérdésekben, ettől függ a francia hitelintézetek, kibocsájtások és államkölcsönök sikere.

Ismert dolog, hogy Franciaország egész gazdasági életét hat nagy bank igazgatja (nem is nehéz elhinni, aióta tudjuk, hogy nálunk is mekkora hatalomra tettek szert a pesti nagy pénzintézetek.) Évi vagyonkimutatásuk többszörösen felülmulja a francia államvagyont. Ők döntenek a francia állam jövedelmei és vagyonának hovaforditása fölött. Ők intézik az összes választásokat. (Tessék gondolkozni: mennyit adnak a kormány párt választási kasszájába a nagy pénzintézetek nálunk.)

A francia politusok négyötödrésze közvetve vagy közvetlenül ennek a parancsoló kasztnak uralma alatt áll. Az övék a sajtó is. Csak a teljesen tudatlanok hiszik, hogy a miniszteriumokat a kamara választja. A miniszteriumokat minden esetben azok a pénzcsoportok állapitják meg, a kiknek befolyása minden pártban érvényesül. Az uj miniszterelnök az utca közönsége számára nagyszerüen hangzó politikai hitvallást parlamenti munkaprogrammot dolgoz ki — persze a programm tele van szabadság, egyenlőség, testvériség jelszavaival — viszont a köztársaság igazi urainak, a pénzintézetek vezetőinek megállapitja, hogy melyik szindikatus milyen szállitásokat kap, milyen vámkedvezményeket, milyen kölcsönmüveleteket fognak a bankok kedveért létesiteni. A külső burok itt mindenütt a közérdek, a belső burok a pénzintézetek embereinek magánérdeke.

Clemenceau, Franciaország közállapotának legélesebb nyelvü kritikusa és kitünt, hogy Herz Kornél bankár 500 ezer frankkal megvesztegette. Gerard Viktor szerint Franciaország kelet és marokkói politikáját a párisi bankok igazgatják. A konstantinápolyi francia követet nem is hivták másként, mint *Mosziö 18 percent.*

Isten, lélek, túlvilág, erkölcs, becsület — olyan, mint a levegő. Jól van — van. Azonban a fő mégis a vagyon, a jó mód, az élvezet.

Az emberek Isten imádása helyett aranyborjut imádnak.

A világot az ántántnál a pénz kormányozza, nem a királyok. A királyok és köztársasági elnökök fönnülnek a trónuson, amelyet alulról a pénzeszsákok forgatnak Ezért:

1) A háborut eredetileg azért inditottuk mi, hogy a gyilkos Szerbiát megfenyegetsük. Azonban a háboru kiterjedt, uj államok avatkoztak bele és a kiterjedést a nemzetek gazdasági versenyének túlfeszültsége okozta.

2) A háboruba kevert államok külpolitikáját az ántánt államokban a bankok és kereskedelmi érdekeltségek irányitják. Ezek a bankok rettenetes súllyal, döntőleg nehezedtek a kormányokra s ujságaik révén a közveleményre, amelyet ugy idomitanak, ahogyan akarnak.

3) Az ántánt államok nagybankjainak szüksége volt a háborura, szüksége volt rá, hogy kitörjön és soká tartson.

4) Lehetetlen el nem fogadni, hogy az egész háboru az ántánt államok bankárjainak és kereskedőinek börzefogása.

Székesfehérvár jövő évi tüzelőanyag szükséglete.

Hirt adtunk már arról a minden tekintetben üdvös és okos hatósági intézkedésről, hogy a város jövő évi tüzelőanyag szükségletét már most biztositják. A fontos előrelátó gondoskodást dr. Saára Gyula polgármester intézi és ez ügyben március 10-én a városház tanácstermében nagyszabásu értekezletet tartanak. Erre vonatkozik az alábbi hatósági felhivás is:

Székesfehérvár szab. kir. város polgármesterétől.

1750/917 sz.

hatósági felhivás.

a jövő évi tüzelőanyag biztositása érdekében.

A tüzelőanyag hiány okozta nehéz napok parancsoló feladattá tették, hogy a város a jövő évi tüzelőanyag szükségletét már oly időben biztositsuk, hogy a tél beálta előtt bő készletek álljanak a közönség rendelkezésére.

Az e célból megteendő lépések előtt tájékozódnom kell azirányban, hogy Székesfehérvár város közönsége részére körülbelül milyen mennyiségű tüzelőanya szükségeltetik egy esztendőre.

Felkérem tehát a város szén és tüzelőfa kereskedőit, továbbá azon intézmények vezetőit, amelyek a szükséges tüzelőanyagot nagy mennyiségben közvetlenül szokták beszerezni, hogy 5 nap alatt a város gazdasági hivatalban (Zichy ház II. emelet) jelentsés be, vajjon a jövő évre milyen mennyiségű tüzelőanyagra van szükségük.

Egyébbként eme fontos ügy megbeszélése végett folyó évi márc hó 10 én d. e. 10 órára a városi tanácsterembe (Zichy ház I. emelet) értekezletet hivok össze, amelyre a tüzelőfa és szénkereskedőket ezuton hivom meg ama figyelmeztetéssel, hogy az értekezleten saját érdekükben is okvetlen jelenjenek meg.

Dr. Saára Gyula.
polgármester.

A kath. népszövetségről.

A népszövetség kiadványai.

Szervező és oktató tevékenységet a háboru harmadik évében mással, mint irással alig fejthettünk ki. A Népszövetség kiadványai a Hivatalos Közlöny, a füzetek, a naptár, a röpiratok, a beszédanyagok, memorandumok és körlevelek az eddiginél is nagyobb szerepet voltak hivatva betölteni. Csak bennük és általuk tudtunk vezetőinkkel és tagjainkkal érintkezni és fejeszteni bennünk a munkakedvet az önmüvelődésre, a bizalmat a katholikus nép jobb jövőjéhez s az elhatározást ennek kivivásához.

Összes nyomtatványainkat fentartottuk és a tagok létszámához valamint a részletmunka igényeihaz képest adtuk ki. Tagilletményből körülbelül 3 millió példányt küldöttünk szét. Egyéb jellegü nyomtatványaink példányszáma meghaladja a 700.000-et.

Kiadványainkban a háboru céljait szolgáltuk, hogy tagjaink minél több megértéssel s az erők ismeretével követhessék fegyelemmel a lefolyó világtörténelmi eseményeket. Ebbe a körbe tartoznak pl. a következő cikkek: (A török nemzet harca), (A világháboru legfőbb oka), (Miért segiti Japán Oroszországot), (A háboru eredményei), (Bulgária), (Andlia), (Franciaország), (Belgium), (Oláhország).

Tagjainak igyekeztünk a háborus közgazdasági viszonyokhoz való alkalmazkodásban segiteni. Ezt a cél szolgálta egy röpiratunk (Az uj termés eladása felhasználása és árai), továbbá a következő cikkeink és gyülési anyagaink: (A háborus gazdálkodás tizparancsolata), (A háborus szőlőmetszés), (Gazdasszonyoknak), (Termeljünk), olaj magú növényeket), Mezőgazdaságunk fejlesztése), (Vessünk számot a tavaszi vetéssekkel), Takarmányozás takarmány hiány esetén), (A Katholikusok Népszövetség és mezőgazdasági gépvásárlás), (A korai burgonyatermesztés), A háborus gazdálkodás).

Hitvédelmi és nevelő célzatu cikkeink közül felsoroljuk a következőket: (A Katholikus nagy érdek), (Maradik vagyunk), (Jézus szentséges Szivéről), (Magyarország népe vigyázz ifjuságodra), (A katholikus nő), (sorozat), (Iskoláztassuk gyermekeinket), (Szólok a fiatalokhoz és beszélek az öregeknek), (A házasság szent), (A szerzetesrendek jelentősége és szerepe

a mai időkben), (A katholicizmus és az iskolakérdés).

Tagjaink jogi- és állampolgári nevelését céloztuk a következő cikkeinkben: (István bácsi fizetési meghagyásokkal operál), (A végrendeletről), (Benjamin tanulja az üzlete), (Készülődés, a birtokosság ellen), (A hadbavonultak választó joga), (Kié legyen a föld), (Sarkadi Gergely fogadott fia), (Az uj adók) (A községi biráskodásról), (Az uj adó és a falu népe), (Állampolgári feladatok a háboru idején), (A néppárt husz éves fennállása), (Közérdekü jogesetek).

A hadikölcsön sikerének előmozditására kétszer küldöttünk beszédanyagot a helyiigazgató uraknak s azonfelül a füzetben is buzditottuk tagjainkat a jegyzésben való részvételre.

Meg vagyunk arról győződve, hogy az a munka, amelyet a betü milliárdjaival végeztünk, hazának és népünk valódi érdekét szolgálta és igy lépéssel ujra előbbre vitte azoknak sorsát, akiknek java szivünkön fekszik.

HIREK.

— **Nincs villany.** Csütörtökön délután is még azt kell irnunk, hogy nincs villany; estére ujból sötétségbe maradunk. Mikor lesz? Nem tudjuk. A villanygyár sem tudja. Talán holnap. A Fejérmegyei Napló is talán holnap láthat napvilágot. Mi villany nélkül nem tudjuk elkésziteni a lapot. Nyomdagépeinket kézierővel hajtani lehetetlenség. Legfeljebb holmi Toldi Miklós-félék vállalkozhatnának erre. Ezek pedig ma már nincsenek. Igy Fejérmegyei Napló sincsen. Azután megjelenési példányszámunk is oly nagy, hogy azt kézi erővel előállitani lehetetlenség. Nincs más hátra, mint: *türelem.*

— **Katonai előléptetések.** Windisch József, Halász József, Koronafi László, Schmidt Jenő, Szikora Lajos 69. gyalogezredbeli tisztjelöltek a 17. honvédgyalogezredhez népfelkelő hadnagyokká nevezték ki.

— **Katonai kitüntetések.** Az ellenséggel szemben tanusitott vitézségük és szolgálatukért a 17-ik *honvédgyalogezrednél*: Kisfaludy Jenő tartalékos főhadnagy dicsérő elismerést, Göbel Emil tartalékos zászlós, Pénzváltó Pál tiszthelyettes, Galambos János és Lovász Antal őrmesterek, Vaczula György és Bányai József szakaszvezetők, Acsádi Sándr, Biró István, Szellner József, Fodor Imre, Miklós Márton, Császár István. Maráth Bálint és Zimmermann János tizedesek, Tótk Mihály (hősi halált halt), Domján Imre, Grosch János és Kiss Imre népfelkelők, a 2-ik osztályu ezüst vitézségi érmet, Müller Henrik szakaszvezető, Gábris István tizedes, Fllinger György őrvezető, Farkas József, Hofmann András, Miklós János, Csajági Lajos, Dobos János, Szijj János és Horváth Károly népfelkelők bronz vitézségi érmet; — *a 69-ik gyalogezrednél* Rathmann Gyula őrnagy és Juhász Árpád százados a hadiékitményes 3-ik oszt. vaskoronarendet, *a 10-ik huszárezrednél* ns. Lübbe Lajos alezredes a hadiékitményes 3. oszt. vaskoronarend, Strassel Ákos százados a porosz koronarend 3-ik osztályát; — *a tizenharmadik huszárezrednél* obstrfii báró Probszt Günter százados és báró Roszner Iván hadnagy a német vaskereszt 2 ik osztályát, — *a VI-ik csendőkerületnél* Tarcsai Nándor járásőrmester, Biró Pál, Lenti József I., Varga Ágaston, Bakon Ferenc, és Horváth Sándor IV, alőrmesterek a koronás ezüst érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján, Kálóczi György, Sáfár József és Izer István alőrmegterek, Jagovics György csendőr a német vörössasrend érmet kapták.

— **Katonai kinevezés.** Dalnokfalvi Batrha Imre cs. és kir. 10-ik huszárezredbeli ezredes a Sopronban állomásozó 9-ik huszárezred parancsnokává nevezeztetett ki.

— **A hus és zsir árának ujabb emelése.** A városi közélelmezési bizottság előterjesztést tett a polgármesternek, hogy a hus és a zsirnemüek maximális árait tekintettel a megváltozott körülményekre — ujból emelje fel. Az emelés kgként 46—60 fillér lesz.

— **Tompa Mihály Sárbogárdon.** Ebben az esztendőben lesz száz esztendeje, hogy a virágregék poétája született. Ez alkalomból Lauschmann Gyula, a fáradhatlan kutató kikutatta, hogy Tompa Sárbogárdon is lelkész és tanitó volt, sőt ott ébredt lelkében az első szerelem. Azért azt az inditványt tette a muzeum egyesületnek, hogy emeljen az iskola épületére, amely ben Tompa munkálkodott, emlék táblát. Tompa lelkészkedésének adatait Laschmann dr. már meg is találta s igy ez a helyi ünnep a százéves forduló ünnepségeinek egyik szép pontja lesz.

— **Három vaggon.** Ennyi szén érkezett végre valahára a villanygyárnak. Az afrikai, borzalmas sötétségtől igy tehát néhány napra megmenekültünk. De csak néhány napra, mert a jövő héten holt bizonyossággal ismétlődik a szénkomédia. Ismételten figyelmeztetjük különösen vidéki olvasóinkat, hogy ha nem kapják meg a Fejérmegyei Naplót, jusson eszükbe, hogy Székesfehérvárott ujból korom sötétség van s annak tudható be a lap elmaradása. Vidéki olvasóink rendszerint reklamálni szokták a lapot. Pedig ilyenkor nem a posta a hibás, hanem a villangyár, amely szénhiány miatt nem tud erőátviteli áramot szolgáltatni.

— **A Pro Patria** egyesület kéri tagjait, az összes szereplőket, hogy március hó 14-én vasárnap délelőtt 11 órakor (főispáni iroda fölszint) tartandó gyülésen pontosan megjelenjenek. Tárgy: elszámolás, megbeszélések. Elnökség.

— **Állás nők részére.** A Hadsegélyző száz nőt készpénzfizetéses állásba azonnal elhelyez. Jelentkezzenek a Hadsegélyzőben, Kossuth utca 1., Városház földszint. Naponkint 10—12 óráig. A jelentkezéseknek gyorsan kell történni.

— **Talpuzsora.** A lábbeli uzsorára már többször felhivtuk a figyelmet. Meghatározott eseteket is megemlitettünk s azokra egyesek a tulzás bélyegét nyomták rá, mert szinte hihetetlennek hangzottak. Pedig szomoruan igazak voltak. Ezt igazolja az alábbi eset is. Berger Gyula Deák Ferenc utca 7. szám alatti cipész a talpalás munkadijáért 12 koronát számitott. Hogy mennyi időbe kerül egy talp felverése, tessék megkérdezni egy cipészt s akkor könnyen kiszámithatják, hogy a Berger-féle cipőtalpalási dij mellett hány év alatt érhetik el Rotschildot vagyoni tekintetben. Berger ur azonban megjárta. Akadt egy valaki, aki feljelentette uzsoráért a rendőrfőkapitányságnál. Ságy Lajos rendőrfőkapitány közmegelégedésre 200 koronára büntette meg. Tanulság: mindenkit irgalmatlanul jelentsünk fel, ha uzsoráskodnak. Legyen vége egyszer már a börnyuzásnak, álljon talpára a közönség s ne engedje, hogy egészen megnyuzzák a háboru cégére alatt. Már épen elég volt az ezerféle uzsorából.

— **A választók összeirása.** Az országgyülési képviselők választóinak összeirását az összeiró küldöttség a városházán a mai napon megkezdte. Az érdekelteknek figyelmét különösen felhivjuk reá.

— **A rekvirált terményeket be kell szolgáltatni.** Ismételten figyelmezteti a hatóság a közönséget, hogy a decemberben rekvirált terményeket haladéktalanul szolgáltassa be, mert különben a büntetés következik.

— **Széngyülés.** A trifaili szénbányák dunántuli érdekeltségének Nagykanizsán lesz szombaton gyülése. Székesfehérvárt Ságy Lajos rendőrfőkapitány fogja képviselni.

— **Gyászhir.** Imrich Viktor gyógyszerész 66 éves korában tüdőgyulladásban meghalt.

— **Visszaélések a petroleumjegyekkel.** Mikor a városi közélelmezés csak egyes kereskedőket bizott meg az áruk szétosztásával, állandó volt a panasz a kivételezés miatt és jó magunk is azon a véleményen voltunk, hogy minden kereskedőt bele kell vonni a közélelmezés cikkeinek árusitásába. Ugylátszik azonban, kár volt mindenki mellett pálcát törnünk, mert egyesek hálátlanok a közönséggel szemben. Igy például tudomására jutott a közélelmezés vezetőjének, dr. Kerekes Lajosnak, hogy egyes kereskedők egy literről szóló petroleumjegyre csak néhány decit adnak ki. Hogy miért csinálják ezt a miskulanciát, azt ők tudják. Ezuton is figyelmeztetik az illető kereskedőket, hogy az ily hamisságért kizárják őket az elárusitásból, no meg egy kis eljárást is kapnak a nyakuk közé. Ugy is kell.

— **A bérkocsis, amikor nem jelenik meg.** Egyes bérkocsisokról is regényt kelle irni. Nem irunk. Majd máskor. Most csak azt irjuk meg, hogy Jugbluth Imre 37. számu bérkossis is azok közé tartozik, aki *elfelejti* a megrendelést. Ez a kis *feledékenysége* csekély 50 koronájába került Ságy Lajos rendőrfőkapitány intézkedéséből. Ez is rendben van. Remélhetőleg egy ideig nem lesznek *feledékenyek* a standon.

— **Hétfőn ujra megnyilnak az elemi iskolák.** Az iskolai hatóság ez uton értesiti az érdekelt szülőket, hogy a közs. elemi iskolák f. 5 én (hétfőn) ujbói megnyilnak. A belv. fiuiskola növendékei, minthogy az ipariskolában szén hiány miatt tanitani még most sem lehet, további intézkedésig a mostani belv. el. leányiskolában délelőttönkint nyernek oktatást, mig a belv. leányiskola növendékei, ugyanott délutánonkint fognak tanulni. Az ezredéves iskola fiuosztályai ideiglenesen a zámolyutcai, leányosztályai pedig az öreg utcai iskolába fognak járni.

— **Nagylelkü alapitvány.** A kölcsönös segélyző egylet ötvenéves fennállása emlékére négyezer koronás alapitványt tett le a kereskedelmi társulat kezeibe azzal a meghagyással, hogy annak kamataiból minden évben egy jó tanulo tandjmentességet élvezzen. Az egyesület méltóan megörökitette ötven éves jubileumát.

— **A Muzeum egyesület** kedden délután tartotta választmányi gyülését. A közgyülés napján március 18-ára, de. 11 órára tüzték ki és magállapitották annak sorrendjét. A titkári és igazgatói jelentés után Marosi Arnold igazgató bejelentette, hogy a muzeum gyüjteménytovábbi 3 évre jelenlegi helyiségeiben marad. A gyüjtemény ismét több tárggyal gyarapodott, amelyek között főleg a Huszár Ágoston hagyatékából eredő értékes romai tárgyak érdemelnek emlitést. A választmány Huszár Dezső főszolgabirónak ezért az értékes ajándékért köszönetet mondott.

— **A Felső kereskedelmi iskolában** szerdán tartották meg a katonai kurzus tanulói számára az érettségi vizsgálatot. A következő tanulók kaptak érettségi bizonyitványt: Binder Károly, Braun József, Fodor László, Szirkovics László, Máté Jenő, Schmidl István és Vadász Imre.

— **Büntet a rendőrség.** Berndorfer Ede szén nagykereskedő a szenet 12 koronáért adta fuvarral együtt. Ságy Lajos rendőrfőkapitány emiatt 800 koronára megbüntette Berndorfert.

— **Cukorjegy kiosztás.** A városi hirdetés pótlásaképen jelezzük, hogy a belvárosiak részére a cukorjegyet nemcsak vasárnap, hanem szombaton délután 2—5 ig is kiadják.

— **Szublimátot ivott.** Vaschlik Anna Könyök köz 8. szám alatti lakos sublimátoldatot ivott. Életveszélyes belső sérüléseivel a Szent György kórházba szállitották.

— **Tettenért tyuktolvaj.** Kovács János Széchenyi utca 122. szám alatti lakostól csütörtökön este Kariczki Istvánné és Baranyai József katonaszökevény tyukokat akartak lopni, de tettenérték őket s a rendőrség elé kerültek.

— **Hiteiszövetkezeti tagok figyelmébe ajánljuk, hogy az évi közgyülés március 4-én (vasárnap) d. e. 11 órakor lesz a szövetkezet hivatalos helyiségében.**

— **Kéménytüz.** Csütörtökön este hét órakor a Vendel utca 7 szám alatt kéménytüz volt. A tüzoltoság gyorsan a helyszinen termett, s minden komolyabb veszedelemnek elejét vette.

— **Adomány.** Az inasotthonban elhelyezett iparostanulók ellátására a Székesfehérvári Takarékpénztár 40, a Fejérmegyei Takarékpénztár 50, a Kereskedelmi Bank 60 koronát adott, azokért hálás köszönetet mond: Pausch Ráfael ipariskolai igazgató.

— **Névtelenező gazemberek.** Kétféle gazembereknek nyitott a világháboru eldorádót. A konjunkturás gazembereknek és a névtelenező gazembereknek. Boldog békeidőben mindkét fajta csak kisstilű lehetett, mert akkor könynzen a körmeikre lehetett ütni. A néztelenező gazemberek eddig az egyéni becsületben gázoltak trágyás csizmájukkal, a családi boldogságokat dulták fel piszok irásaikkal, menyasszonyok, vőlegények, exponált személyek becsületét iparkodtak bemocskolni. Néha persze megjárták az ilyen alávaló pimaszok, mert akadtak olyanok, akik nem ijedtek meg a névtelen levéltől, hanem nem restelve a fáradságot, utána néztek a dolognak s kiemelték a sötétségből a névtelenező frátert. A háboru alatt egyszerre aranykorra virradtak. Úgy a katonai, mint a polgári hatóságok (utóbbiak különösen az élelmiszerek elrejtésénél) felhasználták a névtelenezők leveleit s azok alapján eljárást inditottak. Mi soha sem helyeseltük ezt a felfogást. Veszedelmes rászabaditásnak minősitettük a névtelenezők leveleinek felhasználását. Rámutattunk arra, hogy ezek a gazemberek vérszemet kapva más téren is folytatni fogják alávaló mesterségüket, s abból az emberek szüklátókörüsége, ostobasága, bornirtsága, féltékenykedése miatt komoly bajok származhatnak. Végre a hatóságok is belátták, hogy a névtelenező gazembereknek irásait semmi körülmények között sem szabad felhasználni és figyelembevenni. Ezentul a papirkosarakba kerülnek mindenfajta névtelen feljelentések, még azok is, amelyek az élelmiszer elrejtésekre vonatkoznak. Aki feljelent és oka van rá, jól teszi, de: *irja alá a nevét.* Ez a tisztesség. Ettől eltérni nem szabad. Aki a nevét aláirni gyáva, az ne jelentsen fel senkit. Becsületes ember nem gazemberkedik névtelenül. Nagyon üdvös lenne egy csomó névtelenezőt kinyomoztatni és megbélyegzésül a nevüket az ujságok utján körözni a nagy közönség előtt.

— **A hadlárvákért.** A kraljevo parancsnokság (Szerbia) ujabban 325 koronát küldött a dr. Prohászka Ottokár hadiárvaházra. Az összeget a gyüjtési alapboz csatoltuk. Eddigi gyüjtésünk a hadiárvaházra: **98640·12 korona.**

Szinház.

A villanyhiány miatt a szinielő adások is szünetelnek. Hogy mily nagy anyagi kárt jelent ez a konzorcionális társulatnak, mondanunk sem kell.

Szinházi hir. Hevessy Mariska, a kitünő, drámai szinésznő a nagy váradi szintársulathoz szerződött el.

Az Uránia mozgószinház hirei.

A pokol tornácán cimen remek detektivkomédia kerül ma, szombaton és vasárnap az Uránia vásznára. Ez az amerikai filmszenzáció a szakkörök legnagyobb elismerésével találkozott és óriási meglepetést keltett. Bámulatos a technikája, a beállitás és a jelmezek ennek az 5 felvonásos filmnek. Szombaton két előadás 6 és 8 órakor. Vasárnap 3 előadás 5, fél 7 és fél 9 órakor.

Apróhirdetések.

Hadmentes nőtlen gépész uradalomba, vagy üzembe ajánlkozik. Cim a kiadóban.

Varrott munkát készitő cipész segédek felvétetnek és egy kisebb mindenes fiu Rédey cipész üzletében.

Eladó egy igásló és 4 hektóliter óbor. Budai ut 106.

2—3 varróleány ki önnálóan bir dolgozni, 1 bolti leány, 2 vásározó leány felvétetik Kováik Imréné Haltér 4.

Bejárónő felvétetik Haltér 4.

Egy fejős tehén eladó Héger Józsefnél, Szárcsa utca 34. sz.

Használt és törött gramofonlemezeket bármily mennyiségben veszek Hein Márton hangszerkészitő Kossuth u. 2.

Uránia szinház.

Szombaton és vasárnap februát hó 3 án és 4 én.

Amerikai filmszenzáció!

A POKOL TORNÁCZÁN

detektiv komédia 5 felv.

Nagyszabásu pótműsor.

Szombaton 2 előadás 6 és 8 órakor. Vasárnap 3 előadás 5, fél 7 és fél 9 órakor.

Rendes helyárak.

Székesfehérvár szab. kir. város polgármesterétől.

2347/1917. szám.

Hatósági hirdetmény.

A m. kir. minisztérium a juh, bárány és kecskebőröknek hadi célokra való átvétele, valamint a dögnyirás eltiltása tárgyában kibocsájtott 390/1917. számu rendeletét tudomásul vétel s szoros alkalmazkodás végett közzéteszem.

Székesfehérvárott, 1917. évi febr. hó 26.

Dr Saára Gyula,
polgármester.

A magyar királyi minisztérium a háboru esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §.

A jelen rendelet 2—7 §-ában foglalt rendelkezések alá esnek a nyers, sózott és szárított juhbárány és kecskebőröknek a magyar szent korona országainak területén a jelen rendelet életbelépésekor meglevő összes készletei valamint az ily bőröknek később hozzájövő készletei, tekintet nélkül arra, vajjon azok gyapjas (szőrös) vagy nyirott egész, a vagy feldarabolt állapotban vannak.

2. §.

Mindazok, akik az 1. §. meghatározása alá eső bőrt a jelen rendelet életbelépése napján birtokukba (őrizetükben) tartanak ugyszintén mindazok, akik a jelen rendelet hatálya alatt utóbb ily bőr birtokába jutnak (ily bőrt őrizetbe vesznek) kötelesek készletüket amennyiben a jelen §. annak eladását (jelen §. 4. bekezdése (vagy feldolgozását) 3. §. kifejezetten meg nem engedi a készlet mennyiségére való tekintet nélkül a Budapesti Katonai Bőrátvételi Intézetnek (Budapest, V. ker. Nádor u. 2. sz) átvételre az alábbi rendelkezések értelmében bejelenteni, és az intézet felhivására és utasitásának megfelelően beszolgáltatni. A készlet birtokosai készletével mindaddig, amig az emlitett intézet őt nem értesiti arról, hogy a készletet át nem veszi, egyébként nem rendelkezhetik, azt fel nem használhatja és fel nem dolgozhatja, hanem köteles készletét gondosan megőrzni és a romlástól megóvni.

Amennyiben a katonai Bőrátvételi intézettől felajánlás napjától számitott 21 napon belül értesitést nem kap, a felajánlott készlettel szabadon rendelkezik.

A készlet birtokosa (őrzője) az alábbi bekezdésben megszabott átvételre való bejelentést köteles a jelen rendelet életbelépésének napján birtokában (őrizetében) volt készlet tekintetében legkésőbb a jelen rendelet életbelépését követő hetedik napon az utóbb birtokába (őrizetébe) került készletek tekintetében pedig azontul minden héten szombaton a közvetlenül megelőző napon volt állapot szerint megtenni és a bejelentést jelzett napokon postán ajánlott levélben a „Budapesti Katonai Bőrátvételi Intézet" cimére elküldeni.

A bejelentésben részletesen fel kell tüntetni az egy §. meghatározása alá eső bőröknek a 7 §-ban meghatározott áraknak szempontjából figyelembe jövő minőségét sulyát, raktározás helyét, és a birtokos (őrző) nevét és lakóhelyét.

Azon készletek tekintetében, amelyek a bejelentésre megszabott napon vasuton, vagy hajón fuvarozás alatt állanak, a bejelentést a cimzett köteles megérkezésük után a legközelebbi alkalommmal megtenni.

A bejelentés alá készlet tulajdonosa készletét akár egészben a bejelentésre az első bekezdésben megszabott napig az alábbi rendelkezések szerint szabad kézből eladhatja, azoknak, akik a jelen rendelet szerint az 1. §. meghatározása alá eső bőröket szabad kézből vásárolhatnák és ha ezt teszi, az ekkép eladott készlet tekintetében az átvételre való bejelentés kötelezettsége alól mentesül.

Azokat a bőrtermelőket kivéve, akiknek egy heti bőrtermése az 1. §. meghatározása alá eső bőrökből átlagban 400 darabot meghalad, bárki eladhatja bőrkészletét.

1) az 5 §-ban emlitett „Gyapjasbőr beszerző társaságnak";

2) olyan kereskedőnek, akit az elsőfoku iparhatóság az 1. §. meghatározása alá eső bőröknek vásárlására megfelő igazolvány kiállitásával feljogosit. — Ily igazolvány csak annak adható, aki az 1. §. meghatározása alá eső bőrök adás-vételével már az 1914. évi augusztus hó 1 napja előtt is foglalkozott.

Az a bőrtermelő, akinek egy heti bőrtermelése az egy szakasz meghatározása alá eső bőrökből átlagban négyszáz darabot meghalad, ilyen bőröket szabad kézből csak az 5 §-ban emliteti társaságnak adhat el.

A készletnek azt a részét, amelyet tulajdonosa az átvételre való bejelentés helyett a vásárlásra jogosultnak előzőleg önként el nem adott, átvetel végett a jelen §. első bekezdésének megfelelően feltétlenül be kell jelenteni.

A jelen §. szerint szabad kézből való vásárlásra feljogositott kereskedők a jelen §. alapján megvett készleteket, hacsak azokat az 5 §-han emlitett társaságnak a bejelentésre megszabott napig el nem adják, szinten kötelesek a jelen §. első bekezdésének megfelelően átvételre bejelenteni.

Az 5. §-ban emlitett társaság által a jelen §, alapján megvásárolt készletekre nézve az 5. §. rendelkezései irányadók.

3. §.

Timárok és szücsök az 1. §. meghatározása alá eső azokat a bőröket, amelyek üzemükben a jelen rendelet életbelépésének napján kikészités, vagy feldolgozás alatt állanak, csak akkor kötelesek a 2. §-nak megfelelően átvételre bejelenteni, ha azokat az 1917. évi április hó 30 napjáig nem készitik, illetőleg fel nem dolgozzák.

4. §.

A 2. §. értelmében átvételre felajánlott készletek felett a „Budapesti Katonai Bőrátvételi intézet" rendelkezik és a készlet birtokosa (őrzője) köteles a készletet az intézet felhivására és utasitásának megfelelően beszolgáltatni.

A beszolgáltatandó árut a 7. §-ban megjelölt fajták szerint külön választva kell csomagolni és a csomagokat az ott megadott fajta jelzéssel kell ellátni.

Az áru elküldésével egyidejüleg az első bekezdésben emlitett Katonai Bőrátvételi intézethez be kell küldeni:

1. az áru jegyzéket, amelyben a beküldő nevét és lakóhelyét, az áru raktározási helyet (megye, község), a feladási állomást, továbbá bőrfajták szerint a csomagolás módját, a csomagokra alkalmazott számot és jelet, a csomagok darabszámát és sulyát kell feltüntetni;

2. a feladást és a hivatalos mázsálást igazoló okmányokat;

Azokat a készleteket, amelyeknek átvételét a Budapesti Katonai Bőrátvételi intézet elhatározza, a jelen rendelet erejénél fogva a honvédelmi miniszter a hadiszolgáltatásokról szóló 1912. LXVIII. t.c. 24. § a alapján a hadicélokra igénybevetteknek jelenti ki.

5. §.

Az 1. §. meghatározása alá eső bőrfélék beszerzésére alakult Bőrszerző Társaságnak a kereskedelemügyi miniszter vásárolási jogosultságot adhat. Azt, hogy kinek adott a kereskedelemügyi miniszter ily bevásárlási jogot, a Budapesti Közlönyben közzéteszi.

A kereskedelemügyi miniszter ily Bőrszerző Társaság ügykezelését saját közegeivel bármikor ellenőrizheti és tőle a jelen rendeleten alapuló vásárlási jogosultságot bármikor elvonhatja.

A társaság és általa a jelen rendelet 2. § a alapján szabad kézből vásárolt bőrökért a 7-ban

megállapitott árt köteles fizetni és köteles az ilykép beszerzett bőrdészleteket a 4. §. szerint a Budapesti Katonai Bőrátvételi intézetnek átvételre bejelenteni és beszolgáltatni.

6. §.

A Budapesti Katonai Bőrátvételi intézetnek beszolgáltatott bőrökért járó térítést a 7. §-ban megszabott árak alapul vételével az emlitett intézet mellett működő becslő bizottság állapitja meg.

A becslő bizottságban katonai igazgatás egy tagot, és a kereskedelemügyi miniszter két tagot küld ki. A bizottság a kereskedelmügyi miniszter által kijelölt tag elnöklete alatt a kereskedelmi miniszter által kijelölendő két szakértő meghallgatásával határoz.

Ha a fél a becslő bizottság által megállapitott térítéssel nincsen megelégedve, igényeit az 1912: LXVIII. tc. 33 § a szerint érvényesitheti.

7. §.

Az 1. § meghatározása alá eső bőrökért fizetendő árok a következőkben állapittatnak meg:

I. Juhbőrök:	Jelzése	kilogrammonkénti ár koronákban 1917 február 28-ig	1917 március 1—31-ig	1917 április 1—30-ig	1917 május 1-től
1. Gyapjas bőrök:					
a) Szüesbőrök (darabonként 1. 20—2 kgr.	KS.	7·10	6·60	6·60	6·60
b) Egyéb bőrök, beleértve az elhullott állatok bőrét is:					
gyapjas merinó és cigája	A, D	7·10	6·60	5·70	5·20
gyapjas racka	E	6·60	6·20	5·20	4·70
2. Nyirott bőrök:					
Élő állaton nyirt bőrök (Kaflaken)	LG.	7·10	6·60	6·60	6·60
Élettelen állaton nyirt bőrök (Blössen)	B	4·70	4·25	3·80	3·80

Az élettelen állatok nyirása jelen rendelet 8. §-a értelmében tilos.

II.	Jelzés	Darabonkénti ár koronában 1917 február 28-ig	1917 március 1—31-ig	1917 április 1 tól
Bárány és toklyó bőrök: Fehér vagy fekete hasi bárány (Schmaschen)				
100 darabonként 25 kgr. ig . .	KSt.	0·80	0·80	0·80
Félbárány (Halblamm) 100 darabonként 25—40 kgr. . .	KH.	2·85	2·85	2·85
		Kilogrammonkénti ár koronában		
Bárány 100 darabonként 40—80 kgr.	KLL	7·55	7·55	7·55
Bárány 100 darabonként 80—120 kgr.	KSL	7·10	7·10	7·10

A bánáti és erdélyi bárányborök a következő felárral számittatnak és pedig:

100 darabonként 50—80 kgr. sulyu fehér 1 K } darabonként
100 darabonként 50—80 kgr. sulyu fekete 2 K }

III.	Jelzés	Darabonkénti ár koronában 1917 február 28-ig	1917 március 1—31-ig	1917 április 1 tól
Kecske és kecsketoklyó bőrök:				
1. Nyitott vagy hajtott bőrök:				
Bakbőrök:				
100 darabonként 150 kgr. on felül	OB.	11·35	10 40	9·45
100 darabonként 150 kgr on alul		10·40	9·45	8·50
Kecskebőrök:				
100 darabonként 115 kgr.-on felül	OG.	10·40	9·45	8·50
Kecsketoklyóbőrök:				
100 drb onként 70—115 kg. .	OH.	8·55	7·55	6·60
		Kilogrammonkénti ár koronában		
2. Kecsketömlők:				
Bakbőrök	SB.	5·70	5·20	4·70
Kecskebőrök	SG.	6·15	5·70	5·20
Kecsketoklyók	SH.	8·30	7·10	6·15

Az ár tekintetében az időnként csökkenő áraknál az árujegyzék elküldésének postai kelte irányadó.

A fenti árak első (I.) rendű egészséges, hibátlan és légszáraz bőrökre értendők, szarv, láb és köröm nélkül. Más minőségű árunál a következő levonásoknak van helye:

II. rendű juh és báránybőröknél 20 százalék.

II. rendű kecske és kecsketoklyó bőröknél 30 százalék.

III. rendű juh báránybőröknél 40 százalék.

III. kecske és kecsketolyóbőröknél 60 százalék.

Arra nézve, hogy mely áru tekintendő II. és melyik a III. rendűnek, a háboru előtti kereskedelmi szokások mérvadóak.

Sózott, de egyébként teljesen nyers bőröknél a fentiekben megállapitott minőség szerint (I, II, III,) árakbol 50 százalék somentesen mérve pedig 40 százalék jön levonásban.

Mindezek az árak magukban foglalják csomagolás, vagy kötözés és a rakodó állomáshoz való szállitás költségeit is.

A következő bekezdésben emlitett azon készlet birtokosok kivételével, akik heti átlagban 400 darabnál nagyobb készlettel rendelkeznek, a jelen §-ban megállapitott árakra tarthat igényt minden készlet birtokos, akár a budapesti katonai bőrátvételi intézet veszi át közvetlenül a készletet akár az 5 §-ban emlitett társaságnak, vagy a 2 § ötödik bekezdésének 2 pontja szerint igazolt kereskedőnek adja el készletét.

A heti átlagban 400 darabnál nagyobb készletekkel rendelkező termelők vagy kereskedők ugy a budapesti katonai bőrátvételi intézettől, mint az 5 § ban emlitet társaságtól a fentebb megállapitott árakon felül 6 százalék félárt kapnak.

Az 5 § ban emlitett az által beszerzett és átvételre felajánlott bőrkészletekért fenti táblázatokban feltüntetett árakon felül a budapesti katonai Bőrátvételi Intézettől 8 százalék félárban részesül.

A budapesti katonai bőrátvételi intézet cimére feladott küldemények a fenti táblázatokban közölt jelzéseken kivül I., II, III. rendű minőségű jellel, végül a darab számal is ellátandók. Sózott bőröket husoldalával kifelé kell csomagolni s az előirt jelzéseket egy ráerősitett fatáblára kell rávezetni.

8. §.

A jelen rendelet életbelépésétől kezdve tilos levágott vagy elhullott juh, bárány, vagy kecske bőrét akár a bőr lefejtése előtt, akár a lefejtés után nyirni és azoknak az állatoknak a bőrét, amelyek élőállapotban nem lettek lenyirva, nyiratlanul kell az átvételükre a jelen rendelet szerint jogosultak részére átszolgáltatni.

9. §.

A jelen rendelet rendelkezései alól a kereskedélmügyi miniszter indokolt esetben kivételeket engedhet.

10. §.

A jelen rendeletben foglalt rendelkezések hatályosságának biztositására külön ellenőrző közegek alkalmazhatók. Ezek a rendelet által érintettüzemeket és raktárakat bármi időben megtekintheti és nehi kivánságukra az összes üzleti hönyvekbe, levelezésekbe és egyéb feljegyzésekben betekintést kell engedni.

11. §.

Aki az 1 10 §-ok valamely rendelkezését megszegi vagy kijátsza, vagy a hatósági ellenőrzést meghiusitja, az, amennyiben a cselekménye sulyosabb böntető rendelkezések alá nem esik, kihágást követ el, s hat hónapig terjedhető elzárással és 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő,

Ha megállapitható annak a nyereségnek a mennyisége, a melyet a tettes cselelekményével illetéktelenül elért, az alkalmazandó pénztüntetés kétezer koronán felül a megállapitott nyereség kétszeresével felemelt összegig terjedhet.

Azon bőrkészlet tekintetében, amelyre nézve a kihágást elkövették, a büntető eljárás során a törvény értelmében elkobzásban van helye. Az elkobzott készlet értékének egy ötöde a feljelentőt, többi része a felmerült költség levonásával a rokkant katonák segélyalapját illeti.

A jelen §-ba ütköző kihágás miatt inditott bündtető eljárás során lefoglalt bőrkészletek az eljáró hatósági köteles a lefoglalás után a budapesti Katona Bőrátvételi Intézetnek: (Budapest, V. kerület, Nándor utca 2 szám) haladéktalanul bejelenteni.

Ha az intézet a lefoglalt készletek kész átvenni, azt a jelen rendelet 4 § ának utólső bekezdése értelmében hadi célokra igénybevetteknek kell tekinteni.

Az ekként átvett bőrért járó térítését a kihágás miatt eljáró katóságnál letétbe kell helyezni. A kihágás megállapitása esetében a lefoglalt bőr helyébe lépet ez az összeg tárgya az elkobzásnak. Ha a kihágás meg nem állapitatik, a letétbe helyezett összeget ki kell utalni annak részére, akiknél a bőrt rekvirálták.

A jelen §-ban ütköző kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntető biróságnak, szésfővárosi államrendőrség müködése területén pedig a m kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Horváth Szlavonországban e kihágások miatt az ottani jogszabályok szerint erre hivatott hatóságok járnak el.

12. §.

Az 1. 650 1916 M. E. számu rendelet 2 §-ának a gyapjas bőrök szállitásához szükséges igazolványokról szóló rendelkezése a gyapjas (szőrös kecskebőröknek is kiterjesztetik s annak megszegése az idézett rendelet 4 §-a szerint büntetendő. Gyapjás (szőrös) kecskebőr e rendelkezése értelmében minden akár egész, akár féldarabolt kecskecőr) kecskebőr hulladék is, amelyen gyapju szőr van, még ha az egészen rövidre is van lenyirva.

13. §.

Ez a rendelet 1917 évi február hó 16 napján lép életbe. Hatálya kiterjed a magyar szent korona országainak egész területére.

Horváth Szlavonországban ezt a rendelet, amennyiben végrehajtása az ottani önkormányzat körébe tartozik, a bán hajtja végre,

Budapest 1917 évi február hó 15. napján.

Gróf. Tisza István s. k.
m. kir. miniszterelnök.